AVİM Yorum • No: 2022 / 39 • Eylül 2022

SCHOLZ'UN TÜRKİYESİZ AB HAYALLERİ

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Almanya Şansölyesi Olaf Scholz, geçtiğimiz hafta (29 Ağustos 2022) Pragdaki Charles Üniversitesinde bir konuşma yaptı. Scholz konuşması sırasında, Avrupa hava savunma sistemine, Avrupa Birliği (AB) genişlemesine, Ukrayna-Rusya savaşında Almanyanın Ukraynaya silah sevkiyatı yapmasının önemine ve AB ve Avrupa Komisyonunun karar alırken uyguladığı mevzuatların yeniden gözden geçirilmesi gerektiğine değindi.

Şansölye Scholzun konuşmasının en fazla dikkat çeken kısmı, ABnin genişlemesine yönelik kısmıdır. Scholz konuşmasında, ABnin Doğuya doğru genişlemesi gerekliliğine vurgu yapmıştır. Scholz bu bölümde altı Batı Balkan[*] ülkesi ile Ukrayna, Moldova ve Gürcistanın Birlike katılması gerektiğini söyleyerek ABnin genişlemesi için verdiği desteği yinelemiştir. Burada üç ülke dikkat çekmektedir: Ukrayna, Moldova ve Gürcistan. Bu üç ülke AB üyeliği konusunda henüz adım atmamıştır. Ancak Scholz, bu üç ülkeyi bu perspektifin içine katmıştır. Buna karşılık 10-11 Aralık 1999 tarihinde gerçekleşen Helsinki Zirvesinde adaylık statüsü verilen, 3 Ekim 2005 tarihinde tam üyelik müzakerelerine başlayan Türkiyeye konuşmasında yer vermemiştir. Bu durum, Almanyanın ve dolayısıyla ABnin Türkiyenin AB üyeliğini kesin olarak olumlu görmediklerini işaret etmektedir. Ayrıca bahsi geçen ülkelerin ABye Avrupanın özgür, demokratik kesimine ait olduğunu söylemiştir[1]. Scholz, Hırvatistan, Romanya ve Bulgaristanın ABnin pasaportsuz Schengen bölgesine katılması gerektiğini de vurgulamıştır.

Şansölye Scholzun konuşmasında Türkiyeye takındığı ayrımcı tutum yeni değildir. Batı Balkanlar ifadesi kullanılmaya başlandığından bu yana Türkiyenin Balkanlardan soyutlanmaya çalışıldığı ve AB üyeliğine ilişkin ifadelerin yer almadığı dikkat çekmektedir. Batı Balkanlar ifadesi, Türkiyenin bir Balkan ülkesi olarak görülmediğini dolayısıyla Birlikin bir parçası olarak algılanmadığını vurgulamak amacıyla seçilmiştir. Batı Balkanlar ifadesi kendi başına yanlış bir ifadedir. Türkiye, Balkanların bir parçasıdır, Balkan coğrafyasına aittir. Türkiyenin AB üyesi olmasını engellemenin başka bir ifade şekli olan Batı Balkanlar, özellikle Yunanistanın AB üyeliğini takiben (1981), Bulgaristan ve Romanyanın da AB üyeliklerinin gerçekleşmesiyle AB yetkililerince sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır. AVİM olarak, Batı Balkanlar ifadesinin Türkiyeyi Avrupadan hatta Balkanlardan uzaklaştırmak için kullanıldığı kanısında olduğumuzu daha önceki yazılarımızda belirtmiştik[2]. Yunanistan 1981de ABye üye olduktan sonra geri kalan Balkan ülkeleri, Slovenya, Hırvatistan, eski Yugoslavya, Arnavutluk, Romanya ve Bulgaristan "Batı Balkanlar" iken;

dışında kalan kısım ise Türkiye yani Doğu Balkanlardır.

Almanya Şansölyesi Scholz, AB genişlemesinin gerçekleşebilmesi için Birlik ve Komisyon karar alma mekanizmasının değişmesi gerektiğinin de altını çizmiştir. Böylece, (Türkiye dışındaki) aday ülkelerin üyeliklerinin hızlandırılmaya çalışılması hedeflenmiştir.

Yaklaşık bir yıl önce, 26 Eylül 2021 tarihinde Almanya Şansölyesi olan Olaf Scholz, kısa parti programında Türk hükümetinin iç ve dış siyasette izlediği yolu endişe ile izlediklerini belirtmiştir. Programda, Türkiyenin hukuk devleti ilkelerine uyması gerektiği vurgulanmıştır. Bu noktalara eleştirel bir yaklaşım getiren AB-Türkiye diyaloğunun ivedilikle yoğunlaştırılmasının zaruri olduğunu kaydetmiştir[3]. Ancak üyelik konusunda net bir ifade kullanılmamıştır. Bugün görüyoruz ki, Şansölye Scholz da geçen sene seçimlerden önce Türkiyenin AB üyeliği karşıtı açıklamalar yapan Avrupa siyasi parti liderlerinin arasındaki yerini almıştır.

Türkiyenin dışarıda bırakıldığı, Türkiyeye güvenilmeyen ama Türkiyeye ihtiyaç içinde olan bu denli şeffaflıktan ve samimiyetten uzak yaklaşım karşısında Türkiyeden ABye nasıl güven duyulması ve işbirliği içinde olunması beklenebilir? Scholzun da konuşmasında vurguladığı Ukrayna Rusya savaşı dikkate alındığında, sorgulanması gereken en önemli husus, Ukrayna Rusya savaşının sona ermesi için azami çaba harcayan ve arabuluculuk gibi kritik bir konumu üstlenen Türkiyenin Almanya ve AB tarafından dışlanmasının hangi amaca hizmet ettiğidir.

[*] AVİM, "Batı Balkanlar" terimini ayrılıkçı siyasi bir terminoloji olarak değerlendirmekte ve bölgeye ilişkin coğrafi ve tarihsel "Balkanlar" tanımlamasının kullanılmasında ısrar etmektedir.

[1] Guy Chazan, Olaf Scholz Outlines EU Vision with Call for European Air Defence Scheme, *Financial Times*, 29 Ağustos 2022, https://www.ft.com/content/dd09f604-f66c-4e24-8212-e3917c32b55c.

[2] Hazel Çağan Elbir, Brexitin Türkiye AB İlişkileri Konusunda Düşündürdükleri, *avim.org.tr*, 16 Aralık 2019, https://avim.org.tr/tr/Analiz/BREXIT-IN-TURKIYE-AB-ILISKILERI-KONUSUNDA-DUSUNDURDUKLERI.

[3] Ronald Meinardus, Almanyanın Seçimi: Siyasi Partiler ve Gelecekteki Türkiye Politikaları, *EuroPolitika*, Eylül-Ekim 2021, s. 10.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "SCHOLZ'UN TÜRKİYESİZ AB HAYALLERİ." Avrasya

İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2022 / 39. Eylül 06. Erişim Ekim 30, 2026. https://avimbulten.org/public/tr/Yorum/SCHOLZ-UN-TURKIYESIZ-AB-HAYALLERI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır